

és törmelékkel kevert sötétszürke homokos, agyagos, habarcsos humusz. A Hatvani kapu feltárása része a Főutca – Főtér rehabilitációs programnak, teljes kutatására előreláthatólag 2011-ben kerülhet sor.

Munkatársak: Hostyinszky Attila, Kóka István ásatási technikusok.

RÁCZ TIBOR ÁKOS

556. Vác, Tabán utca 20/a
(MRT XIII/2. k. 31/31 lh., KÖH 12197)
(Pest megye) Kk

2010. szeptember 8. és október 31. között a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága régészeti megfigyelése mellett végezték a telken a lakóházépítés gépi és kézi földmunkáit. Elbontották a telken álló épületet, majd gépi erővel távolították el a talajrétegeket a majdani épület alsó szintjére tervezett garázs és pince mélységéig. A telek hosszanti oldala párhuzamos a Duna felé lejtő Mézeskalács utcával, talajrétegei ennek megfelelően szintén a Duna felé lejtnek. A telek alsó részén egy 18. századi ház építésével elbontottak minden esetleges korábbi régészeti emléket a bolygatatlan, homokos, sóderes rétegeig.

A telek felső, Tabán utcára néző frontján a munkagép 100–120 cm-es mélységig távolította el az új- és jelenkori feltöltést, ami szinte kizárólag építési törmelékkel tartalmazott. 120 cm-es mélységben jelent meg a késő középkori, szürke, homokos, kavicsos feltöltés. A számunkra hozzáférhető, 2×8 m alapterületű, még bolygatatlan felületen kisebb kutatás elvégzésére nyílt lehetőségünk. Egy 1×5 m alapterületű kutatóárkot alakítottunk ki az utcafronttal párhuzamosan, hogy a késő középkori rétegződéseket metszetben is tanulmányozhassuk. A metszeten két elkülönülő, változó vastagságú réteget regisztráltunk: a késő középkori, szürke, koromszemcsés, kavicsos, kevert réteg vastagsága 10–50 cm volt. Alatta húzódott egy világosabb szürke, sárga agyaggal kevert, az előzőnél homogénebb feltöltés. Végül 20–30 cm-es mélységben több ponton is elértük a sárga, homokos altalajt. Szelvényünkben négy cölöphely, két sekély, árokszerű beásás és két amorf gödör mélyedt ennél mélyebbre, 60–100 cm-es mélységbe. Az objektumokat részben egymásba ásták, betöltésük a szürke feltöltéstől nehezen vált el. A szelvény É-i végében kibontott két árokszerű beásás jellege és betöltése alapján biztosan újkori objektum volt. A szelvény D-i végében egy meszesgödört találtunk újkori kerámiával. A többi beásásból, akár csak a szürke, homokos feltöltésből késő középkori (16–17. századi) emlékműanyag származott (kevés kerámia, állatcsont, egy vaslemez). A cölöphelyek feltételezhetően egy 16–17. századi építmény maradványai lehettek. Ennél korábbi emlékeket a telken nem találtunk.

Munkatársak: Kóka István ásatási technikus, Érdi Benedek geodéta.

RÁCZ TIBOR ÁKOS

557. Városföld, Kompresszorállomás
(KÖH 72681)

(Bács-Kiskun megye) I

A HT-117 jelű lelőhely, mely a Magyar–Horvát gázvezeték fogadóállomásának építéskor régészeti megfigyelés során került elő, Városföld községtől K-re, egy É–D irányú dombvonulaton található. A kutatást 2010. január 11–13. között, 3108 m²-en végeztük, mintegy 80 m hosszúságban és 40 m szélességben. A feltárás során egy ismeretlen korú, szórt szerkezetű telep DK-i sarkát tártuk fel. Egy árkot – feltehetően karám – és négy sekély gödört dokumentáltunk. Az objektumokból nem került elő korhatározó lelet, a lelőhely É-i és Ny-i irányban feltehetőleg folytatódik.

Munkatársak: Kulcsár Zoltán, Kulcsár Zoltánné, Frank Tamás technikusok.

HARGITAI ANDRÁS

558. Városföld, Szabó-tanya
(KÖH 73239)

(Bács-Kiskun megye) A, I

A lelőhely Kunszállástól mintegy 2 km-re, a Városföld felé vezető műúttól É-ra, a Szabó-tanyától 100 m-re ÉNy-ra fekszik, DNy-i vége a kb. 300 m-re lévő Fehér-tanya vonalánál húzódik több ÉNy–DK irányú kisebb-nagyobb földhátan. A Magyar–Horvát gázvezeték nyomvonalára eső HT-138 jelű lelőhelyen 2010. április 1–26. között a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai több ütemben végeztek feltárást. A lehumuszolt 3018 m²-ből régészeti objektumokkal fedett 2261 m² volt. A sárga homokos altalajon 23 objektum folytja rajzolódott ki a nyelés során, közülük 18 árokrészlet és 4 gödör volt. A leletanyag alapján egy objektum köthető az avar korhoz. További egy objektum legújabb korinak bizonyult. A leletanyag hiányában ismeretlen korúnak meghatározott objektumok száma 21.

A kisebb méretű hulladékátroló gödrök alakja többnyire kerek vagy ovális. Ezek közül 3 tálszerű, sekélyen az altalajba mélyedő, egy méhkas alakú volt. A kibontott kisebb-nagyobb árokszakaszok többsége egyenes vonalú, ívelt oldalú és aljú volt. Kivételt képez a lelőhely 5+585–5+670 pontjai között (M5 autópályától ÉK-re) előkerült 67,5 m hosszú, 8,5 m széles árok, melyet feltehetőleg vízvezetésre használtak. Az ásatás jellegéből adódóan a feltárt részletek alapján az árkok nagyobb összefüggéseit nem láthatjuk világosan. Az objektumok között szuperpozíciót egy esetben tudtunk megfigyelni, ami arra utal, hogy a tanyaszerű telepet egy rövidebb időintervallumban lakták.

A leletek az elsődleges feldolgozásukat követően a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Múzeumi Szervezeténél kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Pópitay Richárd, Szabó Dénes technikusok.

BENEDEK ANDRÁS